

การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี
Small and Micro Community Enterprises Accounting in
Nonthaburi Province

ปฐมภรณ์ คำชื่น
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
โทร.02-432-6107 ต่อ 1319, E-mail: pakumc@rpu.ac.th

Patamaporn Kumchuen
Lecturer, Department of Accounting, Faculty of Accounting, Rajapruk University

รับเข้า: 27 กุมภาพันธ์ 2563 แก้ไข: 25 มีนาคม 2563 ตอรับ: 26 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เชิงปริมาณเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี และ 2) ศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เชิงคุณภาพเพื่อ 1) ศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 178 ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ จำนวน 9 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน 3) ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ขาดผู้มีความรู้ด้านบัญชี ด้านภาษี การคำนวณค่าเสื่อมราคา การจัดทำบัญชีด้วยมือ ไม่สะดวกไปوبرมตามวันและเวลาที่ทางหน่วยงานราชการจัดอบรมได้ 4) ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย บุคลากร ทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียน กระบวนการ 2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กฎหมาย สภาพแวดล้อม

คำสำคัญ: การจัดทำบัญชี วิสาหกิจชุมชน

Abstract

This research was quantitative research and qualitative research. The quantitative purposes were: 1) to study current state of small and micro community enterprises accounting in Nonthaburi province, and 2) to study the small and micro community enterprises' administration using accounting information management. The qualitative purposes were: 1) to study small and micro community enterprises in Nonthaburi province accounting problem, and 2) to study factor affecting to small and micro community enterprises accounting in Nonthaburi province. The samples in quantitative research were 178 small and micro community enterprises in Nonthaburi province and qualitative research sample were 9 small and micro community enterprises in Nonthaburi province. The instrument in quantitative research was a questionnaire and qualitative research was an interview. The statistical used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results of the research were as follows: 1) the current state of small and micro community enterprises accounting in Nonthaburi province was found to be overall at a moderate level, 2) the community enterprises' administration most used accounting information for management, 3) the problem of small and micro were to lack of knowledge in accounting, taxation, depreciation calculation, accounting by hand, the inconvenience in the course of the training as provided by the government agency, and 4) factor affecting to small and micro community enterprises were t: 4.1) internal factors include personal, property and working capital and processes, 4.2) external factors include politics, economy, society, technology, law and environment.

Keywords: accounting, small and micro community enterprises

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างเป็นระบบ คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” นั้นสามารถใช้คำว่า “ธุรกิจชุมชน” เนื่องจากคำว่าชุมชนไม่ใช่รัฐ ดังนั้นสถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของจัดเป็นภาคเอกชนแต่ในความเป็นจริงหากใช้คำว่าธุรกิจจะหมายถึงการแสวงหากำไรเป็นที่ตั้ง แต่สถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของกลับมีแนวคิดที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกันมากกว่าการแสวงหากำไร ดังนั้นจึงควรใช้คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” เช่นเดียวกับ “รัฐวิสาหกิจ” โดยวิสาหกิจชุมชนจัดเป็นกลุ่มกิจกรรมของชุมชน ที่เกิดจากการเรียนรู้ ไม่ใช่กิจกรรม ที่ทำเพื่อมุ่งสู่ตลาดใหญ่ แต่เป็นการทำกินทำให้ทดแทนการซื้อจากตลาดเป็นการจัดการระบบการผลิตและบริโภคที่มีอยู่ใน

ชีวิตประจำวัน เพื่อลดรายจ่ายช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ตามกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้ทรงเปรียบเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนเสาเข็มของตึกที่ทำให้ตึกมั่นคงแข็งแรงเศรษฐกิจของประเทศก็จะเข้มแข็งและอยู่ได้ ที่ผ่านมาระบบเศรษฐกิจในประเทศเปรียบเหมือนการสร้างตึกที่มีฐานแคบ หากฐานไม่แข็งแรง ตึกก็พังลงมา ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนจึงมีความสำคัญในการสร้างฐานมั่นคงให้กับประเทศได้ โดยกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าให้เข้มแข็งและกระจายโอกาสการประกอบอาชีพให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น จึงเกิดเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 ได้ถูกประกาศใช้อย่างเป็นทางการและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2548 เพื่อแก้ไขปัญหาโดยรัฐบาลได้ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อนำพาเศรษฐกิจประเทศไทยให้เข้มแข็ง (อานันท์ ตะนัยศรี, 2561: ออนไลน์) มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์สนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชนให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งทางคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ได้ดำเนินการคัดสรรวิสาหกิจชุมชนดีเด่นเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นต้นแบบการเรียนรู้ให้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ พร้อมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในการจัดเวทีเรียนรู้เพื่อให้สามารถจัดทำแผนพัฒนากิจการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้ โดยได้เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550 จนถึงปัจจุบัน รวมถึงส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนโดยงบประมาณจากแหล่งอื่น ทั้งในส่วนของกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โครงการสนับสนุนเครือข่าย SMEs ใน 18 กลุ่มจังหวัด และจากคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ อีกด้วย (กลุ่มประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สำนักโฆษกทำเนียบรัฐบาล, 2561: ออนไลน์)

จังหวัดนนทบุรีจัดเป็นพื้นที่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีขนาดเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 75 ของประเทศ (รวมกรุงเทพมหานคร) แต่มีประชากรหนาแน่นที่สุดเป็นอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยอำเภอทั้งหมด 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย และอำเภอไทรน้อย มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 4 แห่ง เทศบาลตำบล 11 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 28 แห่ง มีวิสาหกิจจังหวัดนนทบุรีจำนวน 311 ชุมชน (ตามที่ขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนแล้ว) เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพมั่นคงและยั่งยืน การมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ ความร่วมมือและการประสานงานทั้งภายในและภายนอก การร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนการมีระบบบัญชีที่เหมาะสม ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ สามารถสร้างผลตอบแทนแก่สมาชิกและอำนวยความสะดวกแก่ชุมชนให้มีความเข้มแข็งตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง แต่ในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรีจำนวนมากยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ แต่ปัญหาส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับข้อมูลทางบัญชี เช่น ไม่สามารถนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ใน

การวางแผนและตัดสินใจได้ ขาดการรายงานผลการดำเนินงาน มีการจัดทำบัญชีอย่างไม่เป็นระบบ ทำให้เงินทุนหมด ถูกเพิกถอนและขอยกเลิกทะเบียนจนออกจากระบบไปในที่สุด

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการศึกษาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชี การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน สภาพปัญหาในการจัดทำบัญชี และแนวทางในการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีข้อมูลเพื่อในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ตัวแปรอิสระ คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ ได้แก่ อายุของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ระดับการศึกษาของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน และสาขาวิชาที่จบการศึกษาของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน 2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชี ได้แก่ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน การเข้ารับการอบรมจัดการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมการจัดการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน และเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกบัญชีวิสาหกิจชุมชน

1.2 ตัวแปรตาม คือ ความรู้และความสามารถทางวิชาชีพตามมาตรฐานระหว่างประเทศ ได้แก่ ด้านที่ 1 ทักษะทางปัญญา ด้านที่ 2 ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ด้านที่ 3 ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านที่ 4 ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และด้านที่ 5 ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ

2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินศักยภาพระดับปานกลาง จำนวน 140 ชุมชน และระดับดี จำนวน 92 ชุมชน รวม 232 ชุมชน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม-มีนาคม 2562
4. ขอบเขตด้านพื้นที่ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรี

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีวิทยาการการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชี และการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี โดยสรุปในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน และดำเนินการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม โดยสร้างแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชี และการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยเชิงคุณภาพ และดำเนินการสัมภาษณ์ประธานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินศักยภาพระดับดี ปัญหาและแนวทางการพัฒนาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี สัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face-to-Face) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) โดยทำการสัมภาษณ์พร้อมกันกับการทำวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) กับข้อมูลในแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินศักยภาพระดับปานกลาง จำนวน 140 ชุมชน และระดับดี จำนวน 92 ชุมชน รวม 232 ชุมชน (วิสาหกิจชุมชน, 2560: ออนไลน์) โดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan โดยมีระดับความคลาดเคลื่อนน้อยสำคัญ .05 (สิทธิ์ อธิสรณ์, 2552: 116) จากตารางดังกล่าวสามารถกำหนดกลุ่มที่ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จำนวน 148 คน ซึ่งผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อ 20% คิดเป็น 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 178 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามได้คืนจำนวน 178 ชุด คิดเป็น 100% เนื่องจากมีผู้ช่วยวิจัยช่วยลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและลงพื้นที่หลายครั้ง กลุ่มที่ 2 คือ ประธานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการประเมินศักยภาพระดับดี จำนวน 9 ชุมชน (วิสาหกิจชุมชน, 2560: ออนไลน์)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง มี 2 กลุ่ม ประกอบด้วยผู้ทำบัญชี และประธานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม แบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale)

ขั้นตอนที่ 3 สร้างคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละส่วน เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิดและแบบสอบถามปลายเปิดโดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชี จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชีของผู้จัดทำบัญชี ด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี ด้านความร่วมมือและประสานงาน ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และด้านความช่วยเหลือให้คำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) เกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด การใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท การใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม การใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น การใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน การใช้ข้อมูลจากทะเบียนคุมสินค้าและคุมวัตถุดิบ การใช้ข้อมูลจากทะเบียนย่อยลูกหนี้และทะเบียนย่อยเจ้าหนี้ การใช้ข้อมูลจากงบทดลอง และการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน โดยใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) เกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ จำนวน 42 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้วัดระดับของปัญหาแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ระดับปัญหา
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

ตอนที่ 5 แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัญหาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนที่ 5 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยพิจารณาความถูกต้องของแบบสอบถาม และหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้ค่า IOC ของแบบสอบถามรายข้อระหว่าง 0.67–1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถาม ซึ่งได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือไปยังกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดนนทบุรี ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเองพร้อมด้วยผู้ช่วยวิจัย
2. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแล้ว ทำการตรวจสอบและแยกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อดำเนินการจัดทำรหัสในแบบสอบถามตามที่กำหนดในตารางแจกแจงความถี่ ทำการกรอกข้อมูลตามรหัส (Coding form) ลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและนำเสนอค่าสถิติต่าง ๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ลงรหัส บันทึกข้อมูล ทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

สภาพปัจจุบัน	$\bar{x}$	SD
ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี	3.18	0.74
ด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี	2.93	0.75
ด้านความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ	2.79	0.97
ภาพรวม	2.93	0.66

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.93$, $SD=0.66$) โดยด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.18$, $SD=0.74$) รองลงมาเป็นด้านเอกสารทางบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี ($\bar{x}=2.93$, $SD=0.75$) และด้านความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x}=2.79$, $SD=0.97$)

การวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 2 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

การใช้ข้อมูลทางการบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด		
1.1 การตรวจสอบความถูกต้องของเงินสดคงเหลือ	163	91.00
1.2 การพิจารณาความต้องการใช้เงินในอนาคต	117	65.00
1.3 การวางแผนการใช้จ่ายเงิน	137	77.00
1.4 การรายงานเกี่ยวกับเงิน	108	60.00
2. ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท		
2.1 สามารถนำรายการบัญชีต่าง ๆ ไปจัดทำงบการเงิน	154	86.00
2.2 การพิจารณารายการเคลื่อนไหวของบัญชีต่าง ๆ	152	85.00
2.3 การใช้ประโยชน์จากยอดคงเหลือแต่ละบัญชี	100	56.00
2.4 เปรียบเทียบจำนวนเงินเพิ่ม/ลดของแต่ละบัญชีของแต่ละเดือนหรือระยะเวลาที่ต้องการทราบ	96	53.00

ตารางที่ 2 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

การใช้ข้อมูลทางการบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
3. ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม		
3.1 สามารถนำรายการบัญชีต่าง ๆ ไปจัดทำงบการเงิน	143	80.00
3.2 การปรับปรุงวิธีการผลิตเพื่อลดการสูญเสีย	137	77
3.3 การรายงานต้นทุนการผลิต	130	73
3.4 การปรับปรุงการผลิตเพื่อลดต้นทุน/กำไรเพิ่ม	117	65.00
4. ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น		
4.1 การพิจารณาจำนวนสมาชิกที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการ	100	56.20
4.2 การขยายเงินทุนด้วยการรับสมาชิกเพิ่ม	78	43.80
4.3 การคำนวณเงินปันผลจากมูลค่าของสมาชิก	74	41.60
4.4 การขยายปริมาณธุรกิจด้วยการรับสมาชิกใหม่	63	35.40
5. ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน		
5.1 การวางแผนการผลิต/การซื้อสินค้า	178	100
5.2 การตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุดิบคงเหลือและการวางแผนการจัดซื้อวัตถุดิบ	135	75.00
5.3 การพิจารณาการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่เหมาะสมกับสินทรัพย์	77	42.00
6. ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนยอยลูกหนี้และทะเบียนยอยเจ้าหนี้		
6.1 การพิจารณาลูกหนี้ก่อนการให้เครดิตทางการค้า/สินเชื่อ	97	54.00
6.2 พิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้เพื่อวางแผนในการเป็นลูกหนี้ที่ดี	94	52.00
6.3 การติดตามทวงหนี้ และพิจารณาแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับลูกหนี้	52	29.00
7. ด้านการใช้ข้อมูลจากงบทดลอง		
7.1 การพิจารณาเคลื่อนไหวทางการเงินของแต่ละบัญชีเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นไปในทางที่ก้าวหน้าหรือถอยหลัง	138	77
7.2 การพิจารณาการเคลื่อนไหวของบัญชีที่สำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาหรือการขยายธุรกิจ	126	70.00
7.3 การติดตามทวงหนี้ และการพิจารณาค่าใช้จ่ายดำเนินงานเพื่อควบคุมให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม	123	69.00

ตารางที่ 2 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

การใช้ข้อมูลทางการบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
8. ด้านการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน		
8.1 การพิจารณาแก้ไขปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน	142	79.00
8.2 การจัดสรรกำไรสุทธิจากผลการดำเนินงานที่แท้จริง	139	78.00
8.3 การพิจารณาภาระหนี้สินที่เป็นปัจจุบันเพื่อวางแผนการชำระหนี้ และการพิจารณาเพิ่มทุนดำเนินงานโดยระดมหุ้น/รับฝากเงิน/กู้ยืม	69	38.00

จากตารางที่ 2 พบว่า การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี ที่มากที่สุดในแต่ละด้านเป็นดังนี้ 1) ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด คือ การตรวจสอบความถูกต้องของเงินสดคงเหลือ 2) ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท คือ สามารถนำรายการบัญชีต่าง ๆ ไปจัดทำงบการเงิน 3) ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม คือ ใช้การพิจารณาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อควบคุมค่าใช้จ่าย 4) ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิก และหุ้น คือ การพิจารณาจำนวนสมาชิกที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการ 5) ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน คือ ใช้การวางแผนการผลิต/การซื้อสินค้า 6) ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนย่อยลูกหนี้และทะเบียนย่อยเจ้าหนี้ คือ ใช้การพิจารณาลูกหนี้ก่อนการให้เครดิตทางการค้า/สินเชื่อ 7) ด้านการใช้ข้อมูลจากงบทดลอง คือ ใช้การพิจารณาเคลื่อนไหวทางการเงินของแต่ละบัญชีเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นไปในทางที่ก้าวหน้าหรือถอยหลัง และ 8) ด้านการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน คือ ใช้การพิจารณาแก้ไขปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน

3. การวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี จากการสัมภาษณ์วิสาหกิจชุมชน พบปัญหาการดำเนินงานในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

3.1 ปัญหาด้านการจัดทำบัญชี พบว่า การบันทึกบัญชีด้วยมือทำให้เกิดปัญหาเรื่องความสะดวกในการปฏิบัติงาน ความรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วนและแม่นยำ ปัญหาในการคำนวณค่าเสื่อมราคา ปัญหาการคำนวณภาษี รวมถึงปัญหาการคำนวณต้นทุน

3.2 ปัญหาด้านการดำเนินงาน พบว่า วิสาหกิจชุมชนขาดงบประมาณหรือแหล่งเงินทุนที่แน่นอน เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด ขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ สมาชิกส่วนใหญ่มีงานประจำ รวมตัวกันค่อนข้างยาก และสุขภาพของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน และขาดบุคลากรที่สืบสานต่อทางด้านผลิตภัณฑ์ เนื่องจากปัจจุบันเป็นผู้สูงอายุ

4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จากการสัมภาษณ์วิสาหกิจชุมชน พบว่า มีปัจจัย 2 ด้าน คือ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) ปัญหาด้านบุคลากร คือ ขาดความรู้ความสามารถด้านบัญชี 2) ปัญหาด้านทรัพย์สิน คือ ทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียนทั้งหมดเป็นของประธานชุมชน จัดสรรหาเองเป็นหลัก 3) ปัญหาด้านกระบวนการ คือ จัดการประชุมอย่างเป็นทางการไม่บ่อย

4.2 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) ปัญหาด้านการเมือง คือ มีการช่วยเหลือจากภาครัฐน้อยไม่ทั่วถึง 2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจโดยทั่วไปไม่ค่อยดีนัก ผู้บริโภคไม่มีกำลังซื้อ 3) ปัญหาด้านสังคม เช่น ทักษะของลูกค้าย่อมไม่เป็นที่นิยมเท่าเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน 4) ปัญหาด้านเทคโนโลยี คือ วิสาหกิจชุมชนบางแห่งขาดความรู้ด้านการขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ 5) ปัญหาด้านกฎหมาย คือ มีการจ้างแรงงานจากสมาชิกในชุมชนหรือคนในชุมชนโดยจ่ายตามอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำ 6) ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม คือ วิสาหกิจชุมชนบางแห่งสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยแก่การผลิต เนื่องจากมีพื้นที่จำกัด

5. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนนทบุรี จากการสัมภาษณ์วิสาหกิจชุมชน พบว่า บุคลากรของวิสาหกิจชุมชนยังขาดความรู้ความสามารถด้านบัญชี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยการจัดอบรม และภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนอย่างทั่วถึงโดยเฉพาะในด้านการจัดทำบัญชี

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี แสดงให้เห็นว่ามีปัญหา 3 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านเอกสารทางการเงิน บัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี ค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด คือ ด้านความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีการบันทึกบัญชีด้วยมือ สอดคล้องกับ ปิ่นฤดี หนูบุตร (2558) พบว่า การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน บันทึกบัญชีด้วยมือ และสอดคล้องกับ สรรพ ชูบุญ (2558) ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาของวิสาหกิจขาดเทคโนโลยีที่จะช่วยนำมลดกระบวนการปฏิบัติทางด้านการทำบัญชีด้วยมือ

2. การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี มีการใช้ข้อมูลทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด 2) ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดแยกประเภท 3) ด้านการใช้ข้อมูลจากสมุดบันทึกต้นทุน/กำไรเพิ่ม 4) ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนสมาชิกและหุ้น 5) ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนทรัพย์สิน 6) ด้านการใช้ข้อมูลจากทะเบียนย่อย

ลูกหนี้และทะเบียนย่อยเจ้าหนี้ 7) ด้านการใช้ข้อมูลจากงบทดลอง และ 8) ด้านการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน

ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการทำให้ตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจในด้านต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เป็นประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับ ปิ่นฤดี หนูบุตร (2558) ได้กล่าวถึงทำการบันทึกบัญชีด้วยมือ โดยใช้ใบเสร็จรับเงิน และการบันทึกช่วยจำเป็นเอกสารสำคัญในการจดบันทึกทางการเงินบัญชี วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ที่ทำบัญชีทำการจดบันทึกบัญชีในสมุดเงินสด (รับ-จ่าย) มีเพียงวิสาหกิจชุมชนส่วนน้อยที่จัดทำบัญชีทั้งระบบ คือ สมุดเงินสด (รับ-จ่าย) สมุดรายวันทั่วไป บัญชีแยกประเภท และทำรายงานผลสรุปวิสาหกิจชุมชนที่ทำบัญชีให้ความสำคัญกับการจัดทำทะเบียนสมาชิกและหุ้น การจัดทำรายงานทางการเงิน ประกอบด้วยการจัดทำงบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด เพื่อประโยชน์ในการควบคุม และการตัดสินใจในการดำเนินการระบบสารสนเทศทางบัญชีที่ถูกต้องเชื่อถือได้ ความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชิงบวกกับกำไร ด้านการเงิน การดำเนินงาน รายงานทางการเงินที่ต้องสมบูรณ์เชื่อถือได้ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการทำให้ตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจในด้านต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เป็นประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

3. ปัญหาหลักในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มสำรวจ คือ ไม่มีการจำแนกรายการว่ารายการใดเป็นสินทรัพย์ส่วนตัวหรือสินทรัพย์ใดเป็นของกิจการเด็ดขาดจากกัน ทำให้เกิดปัญหาในการคำนวณค่าเสื่อมราคา ปัญหาการคำนวณภาษี รวมถึงปัญหาการคำนวณต้นทุน การจำแนกค่าใช้จ่ายในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ตลอดจนการคำนวณสินค้าคงเหลือ ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกบัญชี นอกจากนี้ยังขาดกฎและข้อบังคับและผู้รับผิดชอบติดตามการรายงานทางการเงินของโครงการเป็นเหตุให้เกิดความสับสนจนเกิดข้อผิดพลาดและไม่ให้ความสำคัญต่องานบัญชีในที่สุด และสุดท้ายคือขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ พัฒนาฝีมือแรงงาน ช่องทางการจัดจำหน่าย การพัฒนาตลาดให้เป็นที่รู้จัก เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนอยู่รอด สอดคล้องกับ ปิ่นฤดี หนูบุตร (2558) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการทำบัญชีในกลุ่มวิสาหกิจที่ทำบัญชีสม่ำเสมอ แต่ก็จัดทำบัญชีไปตามความเข้าใจตนเอง ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ด้านการทำบัญชีในการจัดทำบัญชีขาดที่ปรึกษาให้คำปรึกษาการทำบัญชีและกำกับดูแลการทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สรชนุช บุญวุฒิ (2558) เรื่องการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจ กฎหมายข้อบังคับทางด้านบัญชี และภาษีที่ต้องปฏิบัติและจัดทำตลอดถึงเทคโนโลยีที่จะช่วยนำมลดกระบวนการปฏิบัติทางด้านการทำบัญชีด้วยมือ ซึ่งสอดคล้องกับ ชลกรณก โฆษิตคณิน และคณะ (2560) ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีด้านความรู้ความสามารถ

ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชีและด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้จัดทำบัญชีที่จบสาขาวิชาบัญชี ส่วนประเด็นปัญหาด้านความร่วมมือและประสานงาน ภาครัฐควรเข้ามาอบรมและพัฒนาความรู้ ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยมีรูปแบบและคู่มือการจัดทำบัญชีที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อมิให้ผู้จัดทำบัญชีเกิดความสับสนได้

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 2 ปัจจัย กล่าวคือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก กล่าวคือ

4.1 ปัจจัยภายใน คือ ด้านทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียน พบว่า ผู้นำเป็นประธานวิสาหกิจชุมชน คอยจัดหาทรัพย์สินและเงินทุนหมุนเวียนมาเองเป็นหลักและมีบางชุมชนส่วนน้อยที่นำเงินทุนหมุนเวียนที่เกิดจากงบประมาณของหมู่บ้านมาจัดสรรเพื่อจัดทำการวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ นูรีดา มะดีเยาะ และคณะ (2558) ที่พบปัญหาด้านการขาดเงินทุนหมุนเวียน

4.2 ปัจจัยภายนอก คือ ด้านเศรษฐกิจ วิสาหกิจบางชุมชนอาจไม่เอื้ออำนวยแก่การผลิตเนื่องจากมีพื้นที่จำกัด ไม่มีพื้นที่รองรับสินค้า สอดคล้องกับ นูรีดา มะดีเยาะ และคณะ (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเสื้อผ้าสตรีมุสลิม ตำบลท่าสาป จังหวัดยะลา พบว่าปัญหาที่มากที่สุด คือ ปัญหาด้านการไม่มีตลาดในการรองรับสินค้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ภาครัฐควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องการพัฒนาการจัดทำบัญชีในเรื่องความรู้ เพิ่มทักษะและความสามารถในการจัดทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจัดทำรายงานทางการเงินมีความครบถ้วนและถูกต้อง รวมถึงการจัดสรรงบประมาณในเรื่อง สิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัดทำบัญชี เช่น การสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์รวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปที่ทันสมัยในการจัดทำบัญชีให้กับวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนนทบุรี

2. ภาครัฐควรค้นหาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกดังกล่าวนำความรู้ ความชำนาญในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อธิบายถึงขั้นตอนการจัดทำบัญชี การติดต่อประสานงาน การส่งเอกสาร เพื่อบันทึกบัญชี และนำเสนอประสบการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำบัญชีรวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดและความล่าช้าในการจัดทำบัญชีมาถ่ายทอด ทั้งนี้ยังรวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการวางแผนการผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการหาช่องทางในการทำตลาดออนไลน์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างแท้จริง อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยในเรื่องของแผนการตลาดพัฒนาตลาดให้เป็นที่รู้จัก สร้างงานสร้างรายได้ และเกิดความยั่งยืนในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งอาจจะได้ผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันได้เพื่อจะได้นำผลลัพธ์ที่ได้ยืนยันความมั่นคงของตัวแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น รวมถึงอาจจะก่อให้เกิดแนวคิดเชิงเปรียบเทียบกันได้
2. ควรพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น รูปแบบของธุรกิจ การบริหารงาน กระบวนการตลอดจนความรู้ด้านบัญชีของบุคลากรเพื่อให้มีการพัฒนาระบบบัญชีให้เหมาะสม แนวทางในการบริหารวิสาหกิจชุมชนที่นอกเหนือจากด้านบัญชี

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สำนักโฆษกทำเนียบรัฐบาล. (2561) **รัฐบาลพร้อมส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่จะเป็นกำลังสำคัญที่จะนำพาเศรษฐกิจประเทศไทยให้เข้มแข็ง**. ค้นเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2561, จาก <https://www.ryt9.com/s/govh/2602212>.
- ชลกนก โขมิตตฉิน และคณะ. (2560). **ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม**. Veridian E-Journal, Silpakorn University, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(3) กันยายน – ธันวาคม 2560.
- นุริดา มะดีเยาะ และคณะ. (2558). **ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเสื้อผ้าสตรีมุสลิม ตำบลท่าสาป จังหวัดยะลา**. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 1 “สร้างเสริมสหวิทยาการ ผสมผสานวัฒนธรรมไทย ก้าวอย่างมั่นใจเข้าสู่ AC. มหาวิทยาลัยราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี.
- ปิ่นฤดี หนูบุตร. (2558). **การทำบัญชีและใช้สารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการจัดการองค์กรสำหรับวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช**. รายงานการวิจัย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วิสาหกิจชุมชน. (2560). **รายชื่อวิสาหกิจชุมชน ผลการประเมินศักยภาพ ระดับดี**. ค้นเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2561, จาก <http://smce.doae.go.th/>.
- สร้ขุช บุญวุฒิ. (2558). **ปัญหาและรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบัญชี สำหรับวิสาหกิจชุมชน: กลุ่มผู้ผลิตข้าวแต่น บ้านหนองหลาย อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สิทธิี อีธรรม. (2552). **แนวคิดพื้นฐานการวิจัย**. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- อานันท์ ตะนัยศรี. (2555). **วิสาหกิจชุมชน**. ค้นเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2561, จาก www.ophbgo.blogspot.com.